

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 32
január 2022
cena 1,90 eura

1

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Žiť v pravde a usilovať sa o čisté srdce

Štefan HERÉNYI je v súčasnosti správcom farnosti v bratislavských Dlhých dieloch. Za kňaza bol vysvätený v roku 1973, teda v čase normalizácie. Hovorilo sa tak obdobiu po vstupe vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968 do bývalého Česko-Slovenska, aby potlačili demokratizačný proces pod vedením KSČ. Komunistická strana mala od roku 1948 Cirkev pod kontrolou.

NÁŠ ROZHOVOR

● Ako sa zmenil prístup KSČ k nej po roku 1968 a čo sa dialo v samotnej Cirkvi?

Nemyslím si, že by sa bol prístup KSČ k Cirkvi po roku 1968 zmenil. Represívna normalizácia po invázii spriatelenej armád veľmi zmenila zmýšľanie spoločnosti. Vnímam som to tak, že nadšenie ľudí vystriedala rezignácia a pre nás mladých to bolo obrovské sklamanie. Zmenila sa však taktika. Po krátkom trvaní Diela koncilovej obnovy (DKO) v roku 1968, ktoré bolo protipólom zaniknutej Mierového hnutia katolíckeho duchovenstva (MHKD), sa vlastne všetko vrátilo do starých koľají. Členstvo v DKO sa stalo čiernym bodom.

Pokračovanie na 10. strane

Štefan Herényi

Foto Eva Zelenayová

V čísle

Ján Litecký Šveda
Čaká nás ďalší rok nenávisti? 2
Výzva MS SR
Politickí väzni komunistickej totality 3

Eva Zelenayová
Prečo sú slovenskí historici (niektorí) takí neslovenskí? 3
Z regiónov 4

Ján Litecký Šveda
Vymazávanie pamäte 5
Juraj Vrábel ml.
Ako sa vnuk politického väzňa ocitol za mrežami 7

Jaroslav Rokoský:
Útek z Leopoldova 8
Marián Tkáč
Začal sa tridsiaty rok samostatnosti 9

ročník 32 • január 2022

Čaká nás ďalší rok nenávisti?

Je veľa toho, čo sa človeku premieľa v hlave na prelome roka. Najmä keď pri obmedzených ľudských silách je tu snaha pomôcť tej najslabšej a doteraz (!) najprenasledovanejšej vrstve spoločnosti – politickým väzňom komunizmu a ich rovnako postihovaným rodinným príslušníkom. Preto ani nie je veľa priestoru na krasopisné cvičenie, uvediem iba pár bodov na zamyslenie.

1. Na uvedenie do atmosféry posluží citát našej pani prezidentky: „Slovensko je zranené. Trpí nie len covidom, ale aj krízou dôvery. Postupne sme si nechali otráviť svoj životný priestor a každým rokom sa nám v ňom žije ťažšie. Sociálne siete sa preplnili urážkami, nenávisťou rétorikou a dezinformáciami,“ zhodnotila hlava štátu situáciu v spoločnosti. Áno, je to tak, ale nemalú zásluhu na tom má aj ona a hlavne jej komunistickí poradcovia, ktorí jej napríklad ešte doteraz neporadili, aby sa prišla pokloniť k Ústrednému pamätníku popraveným a umučeným obetiam komunizmu, ktorý je na cintoríne Vrakuňa.

2. Aj začiatok roku, tak ako veľa posledných rokov, sa nesie v znamení ignorácie štátneho sviatku obnovenia Slovenskej republiky, ba často aj v znamení neskrývanej nenávisti. Veď čo už povedať na pravidelné dekorovanie štátnymi význameniami tých, ktorí proti slovenskej štátnosti zúrivo a nenávistne bojovali? Pre politických väzňov, ktorí riskovali nielen slobodu, ale často aj život (napr. Biela légia) za obnovenie štátnosti, je to nezmyselná urážka. Aj preto treba našu organizáciu ignorovať a postupne zničiť, aby sa už nemal kto ozvať.

Genocídny projekt Československo

3. Dovoľte jedno malé zamyslenie, či pokus zistiť, kde sa tá koncentrovaná nenávisť u našich sluhov berie. My starší sa ešte dobre pamätáme na časy Československa, ako aj na to, že ak chcel na Slovensku niekto spraviť stranícku kariéru, dôležitejšie ako citovanie Marxa a Lenina bolo ostentatívne prejavovať vernosť jednotnému českému štátu pod názvom ČSR. Veď čo iné boli procesy s tzv. „buržoáznyimi nacionalistami“? Takto sa sito postupne preosialo a vo vedení strany zostali prakticky sami posluhovači. No a či už priamo oni, ale hlavne ich potomkovia, ktorí nám tu robili aj slávnú novembrovú inscenáciu, sú teraz rozlezení všade, aj so svojou hodnotovou protislovenskou orientáciou, ktorú nasávali od svojho „veľkého brata“ priam s materským mliekom.

4. Ako vyzerá ten každodenný český nacionalizmus, ktorý naši sluhováci tak obdivujú, že dokonca vyhlásenie tohto veľkočeského, od samého začiatku genocídneho projektu s názvom Československo, si presadili aj do zoznamu slovenských (!) štátnych sviatkov, sa už môžeme dozvedieť predsa len z viacerých prameňov. O postavení Slovákov sa toho poverejšovalo už pomerne dosť, no nezaškodí si preštudovať, ako vyzeral inštitucionálny, národnostný a ekonomický útlak aj u sudetských Nemcov v tej super demokratickej prvej ČSR, o ktorej Beneš v roku 1919 Najvyššej rade parížskej mierovej konferencie bezočivo klamal, že čo sa národných práv týka, bude to režim porovnateľný so švajčiarskym.

Ako to vyvrcholilo, na ilustráciu uvediem len nano omrvinku príkladov z viac ako 600 stranovej knihy Jiřího Padevěta „Krvavé léto 1945“, ktorú vydala pražská Academia. Napríklad v Prahe bolo veľmi populárne chytať Nemcov, zavesiť ich za nohy na kandeláber a rozložiť pod nimi oheň. Napr. v Rytířské ulici bol takýmto rytierskym spôsobom upálený mladý muž, ktorý bol len v nohaviciach a topánkach, ale na chrbát mu ešte stihli vyrezať svastiku.

V Dobroníne okres Jihlava bolo 19. mája zavraždených sedemnást nemeckých civilov. Obete boli najskôr internované v hasičskej zbrojnici, potom zavraždené v lokalite Budínka potom, čo si museli sami vykopávať hrob. Páchatelia, najskôr robotníci z miestnej sklárne, boli údajne opití, pretože 19. mája sa konala prvá povojnová tanečná zábava.

Zábava na Slovákoch trvala do roku 1993

Samozrejme nechýbajú ani hromadné znásilnenia. A takéto hrôzy, veľmi stručne popísané po pár riadkoch, tu máte prakticky na každej strane tejto vyše 600 stranovej knihy. Štatistiky hovoria, že celkovo bolo deportovaných asi tri milióny sudetských Nemcov zo svojej stáročnej vlasti a pri tom odsuné bolo povraždených skoro 200 000 ľudí.

Áno, toto všetko v sebe obsahuje oslava štátu s názvom Československo, toto koluje aj v žilách našich Čechoslovákov, odtiaľ tá živočišná nenávisť z druhej ruky ku všetkému neveľkočeskému. Alebo: učeň nad majstra.

5. Pre istotu, pretože médiá sa len tak hmýria obmedzencami: samozrejme, že nie všetci Česi sú nacisti, veď aj tu citujem z knihy českého autora. Poznáme veľa kvalitných českých mien, mám tam aj niekoľko veľmi dobrých kamarátov. Spomeniem len Václava Černého, ktorého Pamäti by sa zišlo prečítať aj mnohým Slovákom. Problém je ale v tom, že naši sluhováci si berú príklad iba z tých nacionalistov a šovinistov.

6. Veľké nebezpečenstvo a zároveň živnú pôdu pre antislovenskú nenávisť predstavuje aj to, že postupne všetky médiá ovládli komunistickí a ešebácki potomkovia, samozrejme s tým jediným správnym a politicky korektným názorom. Slováci, tí prirodzene kresťanskí, konzervatívne a európsky orientovaní, ktorých je tu napriek vymývaniu mozgov neomarxistami stále väčšina, jednoducho žijú ako keby v ilegalite. Pluralita tlače jednoducho **neexistuje**. Všetko ovláda tzv. zverejnená mienka oligarchov. A všadeprítomná nenávisť, ktorá postupuje systematicky.

7. Vždy, keď vládne nenávisť, neplatia žiadne argumenty, ani právo. Už Aristoteles povedal, že ak nevládnu zákony, vládne zviera. A to nenávistné „zvieratá“ vie veľmi dobre využiť vágnosť a nepresnosť pojmov, ktoré sám vnáša do zákonov a tým totálne deformuje a ničí právny štát, čo už pár rokov zažívame. Takéto vnášanie nenávisti do aj tak ešte dosť narušeného morálneho organizmu spoločnosti komunistami neveští nikdy nič dobrého, iba ak novú totalitu.

Ján Litecký Šveda

predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVŠ] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábek a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1,90 EURA • **Predplatné** 20 EUR/kalendárny rok • **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Šťastie, zdravie a Božie požehnanie v novom roku 2022!

Nový nástup totality

Výzva ministerstvu spravodlivosti

Politickí väzni, táto úmyselne marginalizovaná vrstva spoločnosti, ktorá sa drží pri živote napriek všetkým prekážkam a opätovnému prenasledovaniu, táto morálna chrbtica spoločnosti je pobúrená návrhom novely Trestného zákona (LP/2021/744 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), pretože je navrhnutý presne tak, aby sme tu mali opäť politických väzňov, väzňov svedomia, čo je neklamným znakom nástupu každej totality.

Novela zavádza nové slovné trestné činy, napríklad trestný čin s názvom „Šírenie nepravdivých informácií“. Kriminalizácia slovných prejavov je zjavný pokus o zavedenie cenzúry na iné názory a teda bezprecedentné porušenie Ústavy SR. Skúsenosť bývalých politických väzňov s totalitou, ktorí si prešli názorovou šikanou, diskrimináciou aj prenasledovaním je, že jediným liekom na dezinformácie a lži je výlučne sloboda slova. Lož neporazí žiadne štátne násilie, iba diskusia založená na pluralite názorov a na pravdivých faktoch, bez ideologického alebo mocenského balastu.

Vláda namiesto toho, aby konečne naplnila ústavné práva občanov „vyjadrovať svoje názory slovom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu,“ podporou plurality médií, ich začala o toto právo oberať, ba dokonca sa usiluje postihovať ich za odlišné názory. Sloboda slova je jedným z troch pilierov demokracie. Ak vládna moc siahne na slobodu slova znamená to priamu likvidáciu demokracie. Tu treba dodať, že aj vďaka charakternému postoju politických väzňov sa naša spoločnosť zbavila totalitného režimu, ktorý vládla nezmyselnou, protiústavnou a protidemokratickou novelou zákona oživuje. **Používať trestný zákon na ideologické alebo historické otázky je vlastne iba diktatúram.** Preto vyzývame na okamžité zastavenie prác a legislatívneho procesu tejto novelizácie.

V tejto súvislosti je nutné pripomenúť dve myšlienky z prednášky emeritného pápeža a veľkého filozofa Benedikta XVI., ktorú mal v roku 1992 v Bratislave:

Politika nevytvára pravdu.

A druhá myšlienka, ktorú by mali naši politici memorovať každý deň, hovorí, že štát má zaručovať právo ako podmienku slobody a spoločného blahobytu. **Štát sám nie je zdrojom ani pravdy, ani morálky.**

Politickí väzni komunistickej totality

Prečo sú slovenskí historici (niektorí) takí neslovenskí?

Pre Slovensko je príznačné, že spoločnosť sa nedokáže zjednotiť ani na základnej premise o štátnej samostatnosti. Napriek tomu, že staré Slovensko bo-

lo v deviatom storočí centrom ohromnej ríše, že v roku 1939 sa stalo samostatným štátom, že v roku 1968 sa pričínilo o zmenu štátoprávného usporiadania a od roku 1969 bola Slovenská socialistická republika súčasťou federácie, že v roku 1993 sa opäť stalo samostatným štátom, nie všetci Slováci sú hrdí na svoju štátnosť. Hoci je prvý január štátnym sviatkom uvedeným v kalendári ako Deň vzniku Slovenskej republiky, ani na budovách najvyšších štátnych inštitúcií (NR SR) neviesla v ten deň slovenská vlajka ako symbol štátnosti. Na prahu roku tridsiateho výročia prijatia ústavných zmien, ktoré znamenali vznik slovenskej štátnej samostatnosti, to nie je radostné konštatovanie.

Na Nový rok 1993 otec Anton Hlinka predniesol na tribúne Modlitbu za Slovensko. Na prahu druhého desaťročia vzniku štátu sa opäť modlil za Slovensko. Tohto roku internet zaznamenal Modlitbu za Slovensko od neznámeho autora (uverejňujeme ju na str. 16). Žeby iba modlitbami ešte jestvujeme ako samostatný štát? Americký spiso-

vateľ Rod Dreeher v knižke Benediktova voľba na strane 139 píše o tom, že „kresťanská tradícia nám dáva našu osobitosť, z ktorej väčšinu sme v moderných časoch stratili. Strata jasne odlišnej kultúry cirkvi je stratou aj pre svet...“ Uvedomujeme si to v „kresťanskom“ Slovensku?

SLOVO SVEDECTVA

Že je to jasné svetovým globalistom niet pochyb. A že predstavitelia štátu plnia ich vôľu je zrejme aj z toho, že už v roku 2011 bola na svete Metodická štúdia sledovania legislatívnych úprav rodovej rovnosti vo vybraných krajinách EÚ a aplikácia v právnom poriadku SR. Vypracovalo ju Centrum vzdelávania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako Národný projekt. V tých rokoch nasledovali uznesenia vlády k návrhom Celoštátnej stratégie rodovej rovnosti a Akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014-2019. Nájdeme v nich definície, ktoré charakterizujú gender ideológiu, teda rodovú rovnosť. Napríklad, že „rodové stereotypy sú zjednodušené, nerealistické obrazy 'mužskosti' a 'ženskosti' idealizované a hlboko zakorenené predstavy zvnútornené väčšinou spoločnosti, vnímané ako prirodzené a skutočné. Rodové stereotypy vznikajú, keď existuje presvedčenie, že charakteristiky správa-

nia sa oboch pohlaví sú predovšetkým biologicky definované, ako postavené na základe sociálnych a kultúrnych očakávaní danej spoločnosti.“ Takže gender odchádza od biologicky definovaného správania sa mužov a žien a prechádza k novým sociálnym a kultúrnym očakávaniam spoločnosti. Nuž, aké sú to nové kultúrne očakávania, ak nie zahodenie vlastnej kultúry, v Európe kresťanskej a otvorenie sa iným kultúram. To však znamená stratu vlastnej identity, nastolenie chaosu, atomizáciu spoločnosti, rozpad komunitných spolkov. Taká spoločnosť je absolútne bezbranná, ľahká korisť akejkoľvek ideológie, čoho sme v súčasnosti svedkami.

Smutný vstup do nového roka pripravila spravodajská televízia TA 3. Po polnoci odvysielala rozhovor s „historikom“ Dušanom Kováčom, ktorý mal byť gratuláciou k výročiu vzniku štátu. Ibaže historik sa zachoval absolútne nehistoricky. Uprednostnil svoje emócie pred faktami. Že sa netešil vzniku SR by bolo ešte akceptovateľné, hoci neprimerané aktuálnej situácii. Ale že spochybnil význam Deklarácie o zvrchovanosti SR a že o Ústave SR hovoril ako o zdrape papiera, ktorým sa však dodnes Slovensko riadi, je neodpustiteľná manipulácia zo strany historika. Či skôr tzv. historika.

Eva Zelenayová

šéfredaktorka

Akčná nitrianska organizácia

Regionálna organizácia PV ZPKO v Nitre aj napriek pandemickým opatreniam nezastavila svoju činnosť a utužuje vzťahy medzi členmi. Jedna z foriem je pripomínanie si výročí zosnulých pri ich hrobách. V novembri sa stretli Jozef Turček, Agáta Fišerová a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová pri hrobe **Karola Šrámka** vo Veľkom Lapáši. Pripomenuli si siedme výročie úmrtia tohto bývalého hospodára organizácie, priniesli kvety a sviečky a modlitbou za jeho dušu sa rozlúčili.

V decembri zasa na mestskom cintoríne v Nitre si pripomenuli druhé výročie smrti veľmi aktívnej členky **Evičky Sopóciovej**. Opäť nechýbali kvety, sviečky a modlitba za zosnulú. Zaspomínali na spoločné chvíle Agáta Fišerová, Jozef Turček a Alžbeta Loudová.

V decembri si tiež pripomenuli smutné prvé výročie členky organizácie **Janky Verešovej** v kancelárii organizácie. Janku Verešovú pochovali ďaleko od Nitry, v rodinnom hrobe na cintoríne v Jakubovanech pri Sabinove, preto si mohli zaspomínať iba takto, na diaľku, pri sviečkach a modlitbe. Odchod každého člena do večnosti oslabuje pamäť na režim, ktorý si uzurpoval právo vnučovať ľuďom svoju ideológiu a trestať ich za neposlušnosť. Najmä dnes je hrdinstvo politických väzňov komunizmu svetielkom na ceste do budúcnosti. V kancelárii RO PV ZPKO v Nitre sa stretli Jozef Turček, Agátka Fišerová, Gitka Luknišová, Anna Mesárošová, Mária Balážová, Helenka Hlavačková a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová.

Členovia organizácie sa individuálne zúčastnili Cyrilo-metodskej národnej púti 5. júla. Organizácia prišla úmrtím o dvoch členov, ale prijala aj novú členku, Miroslavu Walwein, vnučku politického väžňa.

Anna Hromjáková

Nitrianska organizácia žije

Začiatkom roka bilancujú regionálne organizácie činnosť v minulom roku. Aj keď RO PV ZPKO v Nitre má za sebou úctyhodné množstvo podujatí, väčšina sa týkala stretnutí pri hrobách členov organizácie, ale aj na pamätných miestach obetí komunizmu. Hoci sa stretnutia členov organizácie museli obmedziť, nestratili pocit súdržnosti. Predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová takto charakterizovala vlaňajšok: „Nový rok sme začali zákazom vychádzania kvôli ochoreniu Covid 19. Nitra mala pravidlá veľmi prísne, karanténa, zákaz stretávania, zhromažďovania čo nám prekazilo viaceré plány. Smutný rok. Takže som s členmi bola v telefonickom kontakte, informovala som ich čo sa deje, ako budeme postupovať, čo treba vybaviť. Keďže väčšina členov je v pokročilejšom veku, inak to ani nejde, najmä vzhľadom na ich ochranu zdravia. Ocenili, že organizácia žije.“

(zel)

Ježiškova Eva

Pani Eva Hermanová zo Svätého Jura oslávila 24. decembra okrúhle sedemdesiatiny. Kto by to povedal, pri pohľade na jej rozžiarenú tvár? Po Novom roku navštívila ústredie, kde sme jej k životnému jubileu srdečne zablahoželali. Živio, pani Eva!

(zl)

Banskobystrické aktivity

Corona, corona, slovo skloňované vo všetkých pádoch. Corona poznačila aj činnosť RO PV ZPKO v Banskej Bystrici. „Ani výročná členská schôdza sa nedala zorganizovať v požadovanom termíne,“ konštatovala predsedníčka regionálnej organizácie Helena Halková. Za sťažených podmienok, ale uskutočnila sa pietna spomienka pri príležitosti 71. výročia

Barbarskej noci. K pamätnej tabuli na biskupskom úrade 13. apríla položili veniec a pripomenuli si udalosti zavraždenia kláštorov a likvidácie rádov. Za politických väzňov boli v Banskej Bystrici odslúžené dve sv. omše: 25. júna a 13. novembra. Na podujatiach sa zúčastnil iba dovolený počet členov organizácie PV ZPKO.

(zl)

Vymazávanie pamäte

Komunisti opäť dvíhajú hlavy. To by možno ešte nebolo to najhoršie, veď stačilo by odvrátiť sa, lenže oni už zároveň aj skáču po našich hlavách, opäť, čo už vôbec nie je v poriadku. Či už za tichej, menej tichej, či dokonca úplne nezakrytej asistencie súčasných politikov a médií. A na svoje nechyrované zločiny, aké nemajú páru, nielenže organizovane zabúdajú, ale už ich začínajú aj vychvaľovať či hlásať ďalšie choromyseľné nezmysly. Minule som na internete dokonca čítal od našich súdruhov aj vychvaľovanie čínskeho kreditného modelu na sledovanie občanov, čo v Európe môže propagovať len duševne chorý človek. Alebo komunista, čo je to isté.

Pristavím sa teraz pri situácii v Rusku, ktorú by sme mali dobre sledovať, pretože pre našich súdruhov odjakživa bolo krajinou, kde zajtra znamená už včera. No a dobre vieme, že Sovietsky zväz bolo iba veľké Rusko. (Ak chcete vedieť ako „bratsky“ si tam národy nažívali, určite si prečítajte krutú knihu nositeľky Nobelovej ceny Svetlany Alexijevičovej „Časy zo second handu“.) Prakticky celé územie bývalého ZSSR je posiate masovými hrobmi. Len nedávno sa pri stavebných prácach na juhu Ukrajiny pri Tatarke našlo ďalších 29 masových hrobov z čias Sovietskeho zväzu, s pozostatkami od 5000 do 8000 nebožtíkov. Boli to obeť veľkej „čistky“, ktorá prebiehala v 30. rokoch. Koľko ich tam skutočne zahynulo sa nevie, pretože susediace územie patrí vojsku a je uzatvorené. Ale ani identifikácia obetí sa nedá urobiť napriek tomu, že represívne zložky si všetko dokumentovali, pretože ruská vláda po krátkom Jelcinovom intermezze opäť nedovolí prístup do archívov NKVD.

Nepriatelia ľudu opäť na scéne

Kvôli tomu, aby sa po takýchto zločinoch pátralo, aby sa zadokumentovali, aby sa im urobili dôstojné pamätníky, ale aby sa aj pripomínali verejnosti, aby sa cielene nezabúdalo, vzniklo ešte za čias Gorbačova občianske hnutie Memorial. Jedným zo zakladateľov bol Andrej Sacharov. V moskovskom ústredí je veľký archív a knižnica, ktorá obsahuje zhruba 40 000 kníh a rôznych tlačovín. Pracovníci Memorialu zatiaľ, napriek všetkým prekážkam zistili, že len medzi 30. a 50. rokmi bolo minimálne 12 miliónov ľudí obeťami červeného teroru. Takéto aktivity samozrejme mimoriadne nevoňajú súdruhom, ktorí sú v Rusku ešte oveľa silnejší ako u nás, kde renesanciu stalinizmu cítite na každom kroku. Napríklad v roku 2020 odsúdili historika Jurija Dmitrijeva na 13 rokov väzenia (!), pretože sa odvážil porovnať nacistické masové vraždy s masovými vraždami Stalina. Monopol na výklad dejín má opäť štát, presne ako v Orwellovi. Z Putina sa stáva šéf historikov, zo stalinizmu štátna doktrína. A v stále represívnejšej mašinérii už milióny obetí komunizmu nemajú žiadne miesto. Pamäť sa zase vymazáva, tajná služba sa opäť s hrdosťou označuje starým názvom „čekisti“ a vrátil sa naspäť aj

pojem „nepriateľ ľudu“. A z kritikov Putinovho výkladu dejín sa stávajú prenasledovaní „extrémisti“. U nás je to podobné, za štátnych historikov sa opäť považujú tí, ktorí pred národom skrývajú jeho vlastné dejiny, ako vtipne poznamenal ruský rozviedčík Alexander Rezun.

Samozrejme, že v takej atmosfére sa nemôžeme čudovať, že Ruská generálna prokuratúra vyslyšala „spoločenskú objednávku“ a požaduje, aby Najvyšší súd takúto extrémistickú organizáciu zakázal. Súdny proces sa začal 25. novembra 2021 a vzhľadom na popísanú situáciu, nevyzerá to pre Memorial nijako ružovo. Stalinizmus bude zrejme sláviť ďalšie víťazstvo. (Poznámka z 28. decembra: kým šiel tento článok do tlače, súdruhovia Memorial skutočne zakázali.) Mimochodom, súčasná ruská štátna doktrína sa opäť začína zakladať na Stalinovom víťazstve v druhej svetovej vojne. Ale že tú vojnu vyvolal on spoločne s Hitlerom rukou nerozdielnou, ba že na „oslobodenie miliónov triednych bratov“ sa začal chystať, keď ešte Hitler ani nebol pri moci, o tom sa v Rusku musí mlčať. Preto sa archívy stále a stále neotvárajú. Aj toto bola jedna z príčin, prečo sa tak bolševici vrhli na Memorial, pretože rovnako ako u nás, históriu môžu opäť spoľahlivo vysvetľovať iba spoľahliví súdruhovia.

Pamäť aktuálne opäť nežiaduca

Priznám sa, že zo začiatku bol Putin sympatický svojim odmietavým postojom voči ľavičiarskym, dá sa povedať až protokomunistickým úchylkám, ktoré teraz tak vo veľkom a organizovane rozožierajú kresťanskú Európu. Veď v 20. rokoch si ich Rusi sami užili vyše hlavy. No na druhej strane tichý súhlas, ba dokonca už aj oslava krvavého Stalinovho teroru je tak pre kresťanov, ako aj pre demokraticky orientovaných politických väzňov neprijateľná.

Na záver už len smutné konštatovanie – nielen v Rusku komunisti opäť bezočivo dvíhajú hlavy, a bez hanby, presne ako sa na luzu patrí, ale aj u nás. Čím ďalej, tým viac. Za všetky ich nehoráznosti spomeniem iba ich vyvršovanie sa na tej najbezbrannejšej vrstve, politických väzňoch komunizmu a zákernú snahu zrušiť ich tribúnu a zároveň búťlavú vrbu bezmocných starcov – časopis Svedectvo. Keďže (okrem Kultúry) ich potomkovia už ovládajú všetky médiá, už im veľa nechýba, aby opäť nastolili názorovú totalitu, na ktorej pracujú každým dňom. No a ich hlavným nepriateľom, rovnako ako v Rusku, je organizácia, ktorá sa stará o to, aby sa nezabudlo na bolševické krvavé zverstvá.

Mimochodom – memorial znamená pamätník, ale aj pamäť. Preto sa zakazujú organizácie na pripomínanie pamäte, prepisujú dejiny a rušia sa časopisy. Veď keď tak ľahko vraždili živých, „vraždiť“ pamiatku na mŕtvych je už pre nich úplne nič, ani si to nestihnú všimnúť. Aby tu zostali iba ľudia bez pamäte a – bez minulosti.

Ján Litecký Šveda

Tabuľka obžalovaných a odsúdených v Pripade A. Púčik a spol.¹

Obžalovaný 12. 4. 1949	Rozsudok Št. súdu v Bratislave 21. 5. 1949	Rozsudok Najvyššieho súdu v Prahe 13. 9. 1950	Dátum prepustenia z väzby
Púčik, Albert	Doživotie	trest smrti, vykonaný 20. 2. 1951	
Daniák, Ignác	12 rokov väzenia	15 rokov väzenia	
Štrbák, Andrej	2 roky väzenia	11 rokov väzenia	5. 1. 1959
Šuman, Michal	18 mesiacov väzenia		
Guniš, Karol	6 mesiacov väzenia		
Prokop, Ján	2 roky väzenia	15 rokov väzenia	25. 6. 1951
Gloger, Milan	18 rokov väzenia		21. 8. 1950
Huba, Jozef	3 roky väzenia		28. 1. 1959
Húšťava, Juraj	10 rokov väzenia	5 rokov väzenia	16. 2. 1960
Franko, Viktor J.	11 rokov väzenia	15 rokov väzenia	30. 12. 1959
Đurković, Ivan	18 mesiacov väzenia	15 rokov väzenia	5. 4. 1960
Kopecký, Jozef	1 rok väzenia	4 roky väzenia	15. 7. 1952
Chrobák, Pavol	oslobodený	6 rokov väzenia	
Fronec, Gašpar	7 rokov väzenia	5 rokov väzenia	
Meszáros, Michal	6 mesiacov väzenia	12 rokov väzenia	
Šuchter, František	8 rokov väzenia	18 mesiacov väzenia	
Budínsky, Gejza	8 mesiacov väzenia	12 rokov väzenia	17. 10. 1951
Kučera, Jozef	oslobodený / 2 roky TNP	2 roky väzenia	14. 1. 1951
Krajčová, Agneša	7 mesiacov väzenia	1 rok väzenia	2. 10. 1950
Koštiarníková, Mária	oslobodená / 1 rok TNP	8 rokov väzenia	10. 5. 1960
Lexmann, Gregor R.	10 mesiacov väzenia	18 mesiacov väzenia	11. 3. 1950
Kuracinová, Etela	2 roky väzenia	6 rokov väzenia	31. 7. 1954
Čačko, Anton	1 rok väzenia	8 rokov väzenia	
Cipka, Vojtech	18 mesiacov väzenia	8 rokov väzenia	
Hympán, Vojtech	oslobodený		
Renner, Ján	6 mesiacov väzenia	1 rok väzenia	20. 11. 1950
Chmelo, Dionýz	6 mesiacov väzenia	2 roky väzenia	9. 1. 1951
Kele, Vojtech	7 rokov väzenia	10 rokov väzenia	
Brúder, Jozef	oslobodený / 1 rok TNP	6 rokov väzenia	
Brúderová, Terezia	oslobodená / 1 rok TNP	10 rokov väzenia	
Mikulášik, Štefan	2 roky 6 mesiacov väzenia	12 rokov väzenia	
Danko, Ľubomír	8 rokov väzenia	12 rokov	

Daučík, Ferdinand	Oslobodený / 2 roky TNP	10 rokov väzenia	exil (3. 11. 1949)
Tunega, Anton	doživotie	trest smrti, vykonaný 20. 2. 1951	
Cintavý, Pavol	30 rokov väzenia	25 rokov väzenia	6. 6. 1960
Kovarský, Jozef	25 rokov väzenia		9. 5. 1960
Skala, Vincent	Oslobodený / 2 roky TNP		
Tesár, Eduard	doživotie	trest smrti, vykonaný 20. 2. 1951	
Horáková, Valéria	18 mesiacov väzenia	2 roky a 6 mesiacov väzenia	9. 7. 1951
Herényi, František	15 rokov väzenia		
Herényiová,	8 rokov väzenia		17. 8. 1955
Gertrúda			
Tunegová, Marta	6 rokov väzenia	10 rokov väzenia	
Mikláš, Ladislav	15 rokov väzenia	20 rokov väzenia	9. 5. 1960
Zuffa, Ján	5 mesiacov väzenia	2 roky väzenia	14. 1. 1951
Štubňa, Vladimír	6 mesiacov väzenia	2 roky väzenia	21. 1. 1951
Kiška, Ladislav	oslobodený / 2 roky TNP	12 rokov väzenia	exil 30. 4. 1950
Petrárik, Ján	oslobodený / 1 rok TNP	18 mesiacov väzenia	24. 10. 1951
Tomanová, Anna	10 rokov väzenia		20. 9. 1954
Tóthová, Veronika	oslobodená / 2 roky TNP		
Tóthová, Justína	oslobodená / 2 roky TNP		
Pekarovič, Tibor	exil (koniec jan. 1949)		
Móčík, Andrej	oslobodený / 2 roky TNP	2 roky väzenia	12. 6. 1952
Greiftofský, Michal	6 mesiacov väzenia		15. 7. 1949
Reisenauer, Ján	1 rok väzenia	6 rokov väzenia	6. 11. 1952
Gálik, Ľudovít	doživotie		9. 5. 1960
Galušák, Ondrej	15 rokov väzenia	20 rokov väzenia	
Formender (Harsky), Štefan	3 roky väzenia	16 rokov väzenia	11. 2. 1955
Kellemen, Gejza	18 mesiacov väzenia	5 rokov väzenia	9. 5. 1953
Rydlo, Karol	1 rok väzenia	4 roky väzenia	11. 1. 1953
Adamec, Karel	1 rok väzenia	4 roky väzenia	11. 1. 1953
Strhan, Gejza	6 mesiacov väzenia	3 roky väzenia	
Brúder, František	8 rokov väzenia	14 rokov väzenia	31. 5. 1956

Tabuľka je zostavená na základe rozsudku Štátneho súdu v Bratislave a rozsudku Najvyššieho súdu v Prahe. Pri trestoch sú uvedené iba tresty odňatia slobody. Vedľajšie tresty – finančné pokuty, konfiškácie majetku, stratu čestných práv občianskych a stratu volebného práva neuvádzame. Niektoré údaje o prepustení z väzby alebo TNP sa nepodarilo zistiť.

Ako sa vnuk politického väzňa ocitol za mrežami

V roku 2014 som sa ako dobrovoľník pre resocializáciu väzňov dostal k svojim prvým klientom v sabinovskej väznici. Je pravda, že ešte predtým som dvakrát navštívil leopoldovskú väznicu pri príležitosti pietnej spomienky na politických väzňov a raz som asistoval na svätej omši v prešovskej väznici. V Leopoldove som bol spolu so svojim otcom, členom redakčnej rady časopisu, ktorý držíte v rukách. Som teda vnukom Karola Vrábla odsúdeného a väzneného v Jáchymove v rokoch 1950 – 1960. A ako som sa dostal k tejto dobrovoľníckej činnosti?

Bývalý kronikár mesta Sabinov prednášal v sabinovskej väznici v roku 2014 odsúdeným o dejinách Sabinova. Väzňom chcel porozprávať aj o filme Obchod na korze. Vedel, že tejto téme sa dlhodobo venujem, pričom som vydal aj knižnú publikáciu o tomto filme. Pozval ma ako historika, aby som väzňom urobil výberovú prednášku zameranú na oscarový film.

Voľnočasový program pre odsúdených v tom čase vytváral pedagóg Ján Hribľan, neskôr, po jeho odchode do dôchodku, patrím pod pedagogickú Janku Stankovú. Zámerom bolo, aby odsúdení vedeli, v akom zariadení „sedeli“, keď sa dostanú na slobodu. Teda, aby Sabinov nevnímali len spoza mreží, ale aby poznali aj históriu mesta, cez optiku prvého česko-slovenského oscarového filmu.

Biblické poslanie

Väzňov debata zaujala a požiadali ma, či vo voľnom čase môžem s nimi z času načas hovoriť aj o iných témach. Takto sa zrodila voľnočasová aktivita pre odsúdených v Sabinove. Ako veriaci človek som mal na pamäti aj Ježišove slová o navštevovaní väzňov, preto som sa tým viac usiloval niektoré prednášky z cirkevných dejín ladiť aj v tomto duchu. Hoci je pravda, že odsúdení nie sú konfesijným monolitom, ide o rôzne názorové či náboženské skupiny. Ich spoločným menovateľom je, žiaľ, prekročenie zákona

Juraj Vrábel ml. počas prednášky v sabinovskej väznici.

Foto archív

a nie politické presvedčenie, ako to bolo v prípade môjho dedka.

Na debaty s väzňami o histórii chodím už sedem rokov. Predtým, než sa k svojim „žiakom“ dostanem, nahlásim svoje osobné údaje a na vrátnici odovzdám predmety, ktoré do ústavu nepatria, prejde cez detektor a príslušníka ma odvedie do prednáškovej miestnosti.

Tam počkám na odsúdených, ktorí musia prísť v tvare, čo mi pripomína môj vlastný výkon počas základnej vojenskej služby. Po príchode sa usadia do lavíc a ja začnem prednášať. Teoretický úvod trvá približne pol hodiny, následne pokračuje voľná diskusia. Celá debata trvá približne hodinu a na jej konci väzňov odvedie príslušník zboru na večeru.

S väzňami vediem debaty ako v „rodinnom kruhu“. Je vidno, že ich viacero tém zaujíma. Sú medzi odsúdenými takí, čo sa veľa pýtajú. Mnohí sú vysokoškolsky vzdelaní a ich otázky majú dobrú intelektuálnu úroveň.

Covid nás rozdelil

V súčasnosti pracujem ako hovorca mesta a vo voľnom čase sa venujem množstvu iných aktivít, napríklad aj práci v policajnom zbore. Debaty s väzňami prepájam s aktuálnymi udalosťami. Prednášky vždy tematicky súvisia s nejakým výročím. V septembri som s väzňami diskutoval o návšteve pápeža Františka na Slovensku. Hovoril

som im o pápežoch, o tých, ktorí z nich navštívili Slovensko, prečo tu bol František a aj o tom, aký vzťah mali k Slovensku pápeži, ktorí krajinu ne navštívili.

Pri mojej ďalšej obľúbenej téme o auguste 1968 som využil napríklad orálnu históriu, čo znamená, že sa s väzňami rozprávam o ich zážitkoch z tohto obdobia, pretože na debatách sú aj starší odsúdení. Niektorí z nich si dobre pamätali na príchod tankov vojsk Varšavskej zmluvy z 21. augusta 1968.

Po siedmich rokoch dobrovoľníctva vo väzení sa mi stávajú aj bizarné situácie. Keďže niektorí väzni si odpýkávajú aj dvoj či trojročné tresty, tváre na prednáškach sa niekedy opakujú. Potom sa mi stáva, že ma pozdraví na ulici cudzí človek so slovami, že si ma pamätá z prednášky v „base“. Mám potom nového kamaráta.

Na tresty sa odsúdených nepýtam. Zo zákona ani nesmiem vedieť, kvôli čomu sa v ústave ocitli. Ľudsky ma to zaujíma, ale keď vznikne družná debata, dávam si pozor, aby som sa nepreriekol a nespýtal sa ich na to, pretože je to porušenie zákona. Práca s nimi ma baví a verím, že sa do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody čoskoro vrátim – samozrejme nie ako odsúdený. COVID 19 mi totiž sťažil styk s „mojimi chlapcami“, s ktorými som si vytvoril priateľský vzťah.

Juraj Vrábel ml.

Jaroslav Rokoský: Útěk z Leopoldova

Nakladatelství Academia a Ústav pro studium totalitních režimů (USTR) vydali v roku 2021 trojzväzkové, tisícstranové dielo historika Jaroslava Rokoského, **Útěk z Leopoldova**. Približuje legendárny útek šiestice väzňov z tejto historickej protitureckej pevnosti. Stalo sa to pred 70. rokmi 2. januára 1952 objavenou dierou v stene.

Autor knižného diela pôsobí ako vedecký pracovník USTR a zároveň ako pedagóg na Filozofickej fakulte Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Venuje sa histórii Česko-Slovenska s osobitným zreteľom na odboj proti nacizmu a komunizmu a perzekúcií politických väzňov. Ide iste o najobširnejšie dielo, ktoré sa venuje úteku samotnému, osobám, ktorým sa tento výnimočný krok podaril vďaka spolupráci s mnohými ďalšími väzňami a ľuďmi, ktorí im poskytli pomoc počas úteku a skrývania sa. Ale aj pomerom v leopoldovskej väznici v časocho, keď v nej boli sústredení vo vysokých počtoch predovšetkým politickí väzni.

Po prólogu a úvode, ktorý stručne uvádza čitateľa do situácie, ktorá v Česko-Slovensku nastala po skončení druhej svetovej vojny a do problematiky väznenstva v tomto období. Stručne predstavuje dielo a ďakuje tým, ktorí mu pri jeho tvorbe pomáhali a poskytli mnohé informácie. Nasleduje 35 kapitol. Prvá časť obsahuje 10 kapitol. Čitateľ je informovaný o pomeroch v krajine po nástupe komunistickej moci, kedy každý, kto naznačil odpor či nesúhlas s nastupujúcim režimom bol tvrdo postihovaný. Tiež sú podrobne opísané dejiny leopoldovskej väznice a v jednotlivých kapitolách sú zmapované životné osudy aktérov úteku. Dôvody a priebeh ich väzby pred útekom z väznice i pomery v nej pred útekem i jeho príprava.

Druhá časť sa začína XI. kapitolou popisom úteku, keď po skončení pracovnej smeny 2. januára 1952 sa cez dieru v stene podarilo väzňom Štěpánovi Gavidovi, Pravomilovi Raichlovi, Josefovi Chalupovi, Josefovi Heřmanskému, Jánovi Hvastovi a Jaroslavovi Burešovi nepozorovane uniknúť z veľmi dobre stráženej pevnosti. Keďže ich nikto neprezradil, podarilo sa im útek dokončiť, dlho sa ukrývať a niektorým aj opustiť republiku. Ďalšie kapitoly sa zaujímajú o osudy útekárov po ňom.

Tretí diel obsahuje kapitoly XXVII až XXXV. Začína sa popisom situácie vo väznici po úteku v roku 1952 aj v roku 1953, hodnotí situáciu z pohľadu vtedajších

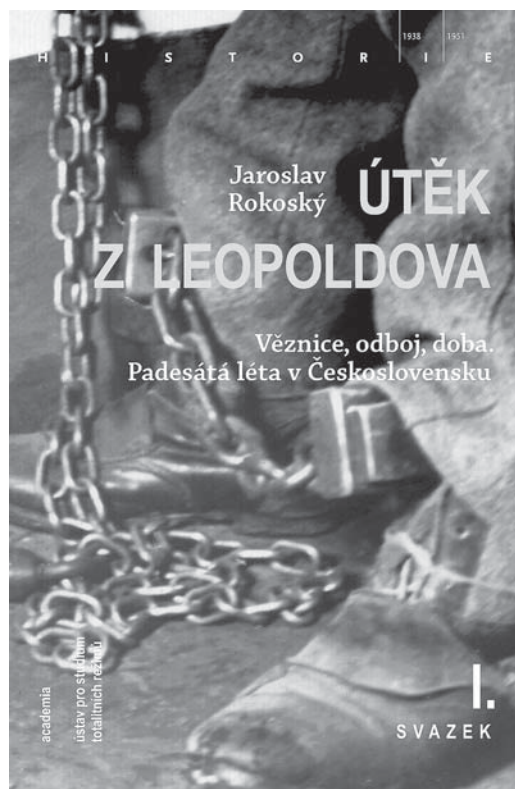
nositeľov moci, približuje osoby väzenských dozorcov a funkcionárov a venuje sa návratu Josefa Heřmanského do Leopoldova či poprave Štěfana Gavendu. Tiež popisuje vzburu väzňov v roku 1955, vyjadruje sa k národnostným pomeroch medzi väzňami, útekom o ktoré sa väzni pokúšali. Posledná kapitola s názvom **do Leopoldova sa vchádzá, z Leopoldova sa vynáša**, je venovaná tým, ktorí vo väznici zomreli a boli na väzenskom cintoríne, obyčajne v noci, pochovaní. V závere autor konštatuje, že

stopa, ktorú zanechal komunizmus v českej i slovenskej spoločnosti je hlbšia, než sme si mysleli a boli ochotní si priznať. Politickí väzni zistili, že sa zmenila mentalita ľudí a boli rozhorčení, smutní, že zločiny z 50. rokov zostali nepotrestané.

V knihe je sumár v anglickom jazyku, široký výber prameňov z archívov, zoznam osobných svedectiev, ktoré autor získal, dobovej tlače, zákonov, internetových stránok, filmov, prózy a poézie a viac než 12 stranový zoznam použitej literatúry. Tiež je uvedený zoznam skratiek a pre ľahšie vyhľadávanie a orientáciu v knihe poslúži čitateľom menný register. Všetky tri zväzky vyšli v brožovanej forme, vo formáte 16 x 24 cm, na obálkach sú čiernobiely dobové fotografie, na vnútorných záložkách profesijný životopis autora a zoznam jeho vydaných knižných diel.

Autor sa obsahom i rozsahom zhostil veľkého, priam encyklopedického diela. S dôslednou znalosťou problematiky, ktorá prestala byť tabu až po roku 1989. Ibaže sám konštatuje, že záujem o ňu vo verejnosti slabne. Dielo je cenným prínosom k spoločnej histórii národov o nespravodlivej dobe, kedy elita národa bola vo väzniciach a pracovných táboroch. Kniha ponúka fundované informácie o pomeroch a živote v neľudských zariadeniach, osobitne v leopoldovskej väznici, kde neboli rešpektované ani najzákladnejšie ľudské práva. Kde sa väzňom často nedostalo ani základnej zdravotnej starostlivosti, napriek vysokým pracovným nárokom. Ani dostatočná strava, odpočinok, kontakty s rodinou boli obmedzené na minimum, boli šikanovaní, urážaní, nezmyselne trestaní... Text je vhodne doplnený množstvom čiernobielych dobových fotografií väzňov, udalostí, či objektov, ktoré boli pred verejnosťou dlhé roky utajené. Ďalej množstvom cenných nákresov, mapiek, rukopisov, listov a iných dokumentov. Vďaka a uznanie patrí všetkým, ktorí prispeli k tomu, že sa dielo dostalo do rúk verejnosti.

Ludovít Košík

Začal sa tridsiaty rok samostatnosti

nebolo čo.

Už z tých dvoch rozdielných pomenovaní prvého januára v kalendári „Made in Czech Republic“ vyplýva, že Česi si 1. januára 1993 český štát „obnovili“, zatiaľ čo Slováci, zrejme, nemali čo obnovovať (?). Priznávam, neviem, ako si „den obnovy“ uctili či pripomenuli na západ od rieky Moravy, napokon „obnova“ nie sú narodeniny. No na východ od Moravy – nič! Absolútne nič ani na tej dvojbodke, ktorú si sami platíme a jej šéfovi sú teda naši zamestnanci! Či nie?

Ked' sa z Nitry vládlo k trom moriam

Na najdôležitejšiu udalosť v živote ľudu či ešte stále národa (?) pod Tatrami – nijaká pripomienka! Ešte aj slávnostný obedňajší koncert nám zafidlikali Viedenský filharmonici, čo o to, hrajú pekne. My však nemáme vlastných fidlikantov, umelcov, nemáme vlastných tvorcov, nemáme ani jedného vzdelaného, národne orientovaného politika? Alebo len ten čas tak rýchlo uteká, že veruže dobre platení šéfovia dvojbodky, spýtajte sa, možno prezradia koľko berú (?), si nevšimli, že národ, čoby zakladateľ štátu s menom Slovenská republika, má narodeniny (ak už obnoviť čo nemáme)? Povieť si, neokrúhle. Ale práve sa začínal rok s množstvom okrúhlych dátumov, ktoré vyústili v posledný decembrový deň 1992 do... obnovy „samostatného českého štátu“ a u nás k narodeniu štátu.

Všetko sa to odvíja od toho, že hoci sa nemáme prečo hanbiť za našu minulosť, nepoznáme ju. Prvý január ako skvelá príležitosť popýšiť sa veľikánmi, napríklad časmi, keď panovníci od nás „udávali európsku módu,“ keď sa z Nitry vládlo od Baltského mora po Jadranské i Čierne, keď u nás, v srdci Slovanstva, sme prijali rozhodnutie, ktoré na tisícročie ovplyvnilo európsku civilizáciu.

Zvrchovanosť na prahu slobody

Nuž, do školy sa vlastne chodí len akoby „poza bučky“ a dejinám, ak sa venujú, tak iba ako kvapke vody, a ešte aj v nej sa uprednostňujú dejiny anglosaské, akoby pre našu prítomnosť boli rozhodujúce deje na západ od nás, a nie u nás! Isteže, aj Jozef Mak, človek milión je našincom, ale našincom je aj Pribina, aj Svätopluk, aj Bernolák a ním založené Slovenské učené tovaríšstvo pred 230 rokmi. A uplynie 200 rokov od narodenia dokonca štyroch významných literátov a v istom zmysle aj politikov, štyroch Jánov: Francisciho, Kalinčiaka, Kráľa a Palárika. A 150 rokov od narodenia Ľudmily Podjavorinskej a smrti Andreja Sládkoviča...

Nuž a ktovie, ako si pripomenieme 30. výročie Kongresu slovenskej inteligencie na Donovaloch a Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenskej republiky zo 17. júla 1992. Ja mám obavu, že to bude zrejme rovnaké ako s novoročným štátnym sviatkom. Prídu tak rýchlo, že to ani naša „dvojbodka“ nezbadá?

Obávam sa, že príčina mlčania bude inde. V oných hviezdnych časoch Slovenska, keď už na konci októbra 1990 vznikla v kaviarni Krym iniciatíva „Za zvrchované Slovensko“, ktorá otvorila diskusiu výzvou „Šesťdesiatjeden krokov k slovenskej identite“, angažovala sa Matica slovenská, Korene, Štúrova spoločnosť a ďalšie pronárodné sily, svoje „spolky“ vytvárala aj druhá časť „elity“ národa. Celkovo 891 ľudí sa 23. septembra 1991 „celým svojím bytím“ postavilo proti slovenskej zvrchovanosti a samostatnosti.

A pijú jej krv dodnes

V ten deň v Kultúrnom živote publikovali výzvu „Za spoločný štát“: Magda Vášaryová, Milan Lasica, Ladislav Kováč, Božidara Turzonovová, Martin Porubjak, Martin Bútor, Tomáš Janovic, Karol Kállay, Ľubomír Feldek, Oľga Feldeková, Martin Huba, Juraj Jakubisko, Deana Horváthová, Stanislav Radič, Iveta Radičová, Elena Vacvalová, Miroslav Žbirka, Stano Dančiak, Jaro Rihák, Martin Kasarda, Rudolf Zajac, Fedor Gál, Boris Farkaš, Tatiana Rosová, Eugen Korda, Rudolf Chmel... Viacerí z nich čoskoro prijali posty vo vláde a nehnusilo sa im byť ani veľvyslancami štátu, ktorý nechceli. Ale symptomatické je, že dodnes sa verejne k slovenskému štátu neprihlásili, ale sú ich plné noviny a televízne obrazovky.

A súčasná vládnuca moc, od vrchu až dospodu - akoby im „z oka vypadla“. Ba ešte horšie. Nedorástla – aj vzhľadom na svoje zväčša všelijaké a všelikde získané vzdelanie – aby o národe, ktorý reprezentuje, vedela to, čo vedieť má. Aj keď udalosti počas roku 1992 napokon dali za pravdu „národovcom“, nielenže z nich väčšina sa zrejme nedomože uznania v podobe štátneho ocenenia ani pri 30. výročí samostatnosti, ale programovo sa „zabudne“ na nich vôbec.

Zla už bolo dost

Trpkú pravdu má jeden z národne cítiacich blogerov, že „existencia štátu je v ich (rozumej tých, čo vládnu) očiach nepodstatná sprostosť, malichernosť, ktorých asi zažili stovky. Je to taká zbytočnosť, že názov (štátu), na ktorý by mali byť hrdí, by pokojne zmenili na lokalitu miestneho významu – „Tátokrajina“. Napokon z úst prevažnej väčšiny z nich len ťažko počuť slovo „štát“, „vlast“, „domovina“, „otčina“. Priznám sa, že ja som ešte nič z toho nepočul. Nad Slovenskom sa usadil strach, tma a zlo. Pravdu má filozof Edmund Burke (1729-1797): „Na to, aby zlo zvíťazilo, stačí, aby dobrí a slušní ľudia nerobili nič.“ Takže v novom roku do útoku, priatelia!

Marián Tkáč

Žiť v pravde a usilovať sa o čisté srdce

Pokračovanie z 1. strany

Referenti v okresoch pre dozor nad cirkvami pokračovali vo svojej práci. V kancelárii môjho pôvodného zamestnania geodeta som zazrel tvár človeka, o ktorom som sa dozvedel, že to bol súdruh z okresu. Prišiel sa pýtať na môj kádrový profil a tak vlastne odhalil moje tajomstvo, že sa hlásim do seminára. Objavoval sa aj pri iných príležitostiach cirkevných podujatí; napríklad rekolekcie, či iných akciách. Nebola tu brutalita, ale kontrola na každom kroku. Boli sme šťastní, že sme v seminári, no na druhej strane sme pociťovali značný tlak na psychiku. Zdalo sa nám, že aj steny majú uši. Za päť rokov pobytu v seminári nám trikrát zmenili rektora, niektorých predstavených i profesorov. Opäť bol pri prijímaní nových adeptov seminára zavedený tzv. „numerus clausus“ (regulovaný počet). Pri zmene režimu v roku 1989 bolo len v Trnavskej arcidiecéze neobsadených takmer 100 farností. Keď som mal v roku 1973 primície, nesmel som mať ani obetný stôl vo dverách chrámu (náš kostolík je veľmi malý), ale vo vnútri. Prosil som o zmenu, ibaže moja žiadosť bola vyhodnotená ako ultimatívna a prišla mi kategorická písomná odpoveď, aby som sa správval „pragmaticky“, ak si nechcem narobiť hneď nejaké problémy.

● **Vznikla „stavovská“ organizácia Pacem in terris (PIT). Čím vlastne bola?**

Akousi výberovou skupinou. Išlo o to získať do nej kňazov, ktorí mali vážnosť Božieho ľudu. Jednoducho kamufláž, že všetko je u nás s náboženskou slobodou v najlepšom poriadku, lenže tak to vôbec nebolo. Veď bez tzv. štátneho súhlasu sa nedalo ísť ani k susedom vykonať nejakú službu. Dekan bol povinný vyhotoviť zoznam kňazov pri spoločných spovediach. Keď som sa vrátil z vojenčiny, asi 4 mesiace mi nebol udelený štátny súhlas. Nemohol som verejne slúžiť sv. omšu a dokonca

Štefan Herényi počas pochodu za život v Bratislave.

Foto Eva Zelenayová

nikde som sa nemohol zamestnať. Podniky sa ma báli prijať, lebo som bol stále vedený ako zamestnanec Okresného národného výboru odboru kultúry cirkevného oddelenia v Leviciach. Pán biskup pochopiteľne nesúhlasil s vedľajším druhým zamestnaním a trval na novej dispozícii. Nebolo mu vyhovené a tak sa to vlieklo. Keby nebolo istého železničiara z Tlmáča, ktorý bol v príbuzenstve s vtedajším šéfom cirkevného oddelenia na ministerstve kultúry súdruhom Káčerom, neviem dokedy by to bolo neriešené. Išlo vlastne o pomstu biskupom za to, že vysvätili všetkých kandidátov kňazstva môjho ročníka v roku 1973. Takže niektorí chlapci trčali doma celý rok. Veľmi frustrujúce obdobie... „Kto ťa živí?“ - bola častá otázka od známych, takže som sa radšej ľuďom vyhýbal. Zraňovalo ma to. Lebo ja som nebol leňoch.

PIT rozdelila kňazov. Myslím, že väčšina kňazov z južných častí slovenských diecéz sa inšpirovala tým,

čo bolo v Maďarsku. Tam boli v takomto združení asi všetci biskupi a s nimi aj kňazi. Tým vlastne oni ovládali ducha takéhoto spolku. Lenže u nás to bolo niečo elitné a teda aj iné a s patričnými výhodami. Prijímanie nových bohoslovcov, finančné dotácie na opravu atď. A potom boli tam i takí, ktorých pre nejakú slabosť vydierala Štátna bezpečnosť. Nemožno všetkých viniť zo zlého úmyslu. Napríklad pán biskup Július Gábris sa po istom stretnutí, ktorého sa sám zúčastnil, od PIT verejne dištancoval.

● **V tom čase sa tvárou podzemnej Cirkvi nepochybne stal Ján Chryzostom kardinál Korec. Bol oddaný nielen Cirkvi, ale aj národu. Po roku 1989 však rovnako ako celú spoločnosť, aj Cirkev začalo polarizovať vlastenectvo, túžba po štátnej samostatnosti. Kým niektorí biskupi a kňazi vítali vznik Slovenskej republiky, na iných bolo viditeľné, že sa cítia byť zastrašení. Prečo**

sa Cirkev musela stiahnuť do podzemia a prečo sa rozštiepila na otázke obnovy slovenskej štátnosti?

V tejto problematike, ktorá má veľmi osobné ladenie, sa veľmi nevyznám. Ja sám som mal v tejto otázke akosi vždy jasno, práve tak ako i tí, ktorí žili v mojej blízkosti. U nás doma bola prvá Slovenská republika hodnotou, ktorá nás naplňovala hrdosťou. Platilo sa za ňu aj životmi. Preto som nechápal niektorých priateľov, ktorí začali hovoriť o „*fašistickom blúznení*“. Teda boli aj iné názory. Dnes to hodnotím, že tu fungoval akýsi strach, či obavy z nevedomosti. Tých 40 rokov prekrúcania faktov urobilo svoje. Niektorí si osvojili rétoriku boľševickej propagandy, ktorá o prvej SR hovorila vždy len ako o klérofašistickom štáte atď. Stalo sa tak bez toho, že by to vedome chceli. Nemyslím, že by v tom hral úlohu nejaký oportunizmus alebo vypočítavosť. Iné nepočuli. Možno iní chceli obozretne až štátnicky taktizovať. Nevieť. Táto mienka bola už dlhodobo zasievaná do myslenia cez celé spektrum mladšej generácie.

Po krátkom čase sa ukázalo – aspoň mne sa to tak javilo – že rovna-

ko vplyv bývalých komunistov a aparátikov, ktorí sa síce z viditeľnej scény vytrhali, je veľmi mocný. Vzhľadom na malé Slovensko, každý mal v širšej rodine nejakú tú „čiernu“ ovcu. Generácia tých, čo zažili prvú SR, bola jej obdivovateľmi, pomerne rýchlo sa preriedila a nadšených hrdinov už zostalo málo. Zvykli sme si na to, čo sa za 40 rokov zažilo a vlastenectvo bolo (asi aj teraz) už cudzím pojmom. Veď sme boli ustavične pobádaní k proletárskemu internacionalizmu. Neboli sme naučení, že kňazi sa miešajú do politiky. Myslím, že aj všeobecná mienka národa bola vtedy už taká a kňazi sa báli verejnej konfrontácie. A vôbec si myslím, že táto téma prerastala našu historicko-vlasteneckú výbavu. Našťastie sme tu mali aj iné veľké osobnosti, ale ani medzi nimi nebola zhoda. Škoda,...

● Ste synom dlhoročného politického väzňa. Voči čomu sa otec postavil a čo to vo vás zanechalo?

Áno, vyrastal som bez otca. Starý otec (stareček) z Moravy skvele suploval úlohu otca. Vždy som však vedel, že mám aj otecka, ktorý je vo väzení a od malička ma mamička brávala na každú návštevu. Zato, keď sa ma pýtali „čím chceš, Štefin-

ku, byť?“, vždy som jednoznačne odpovedal „starečkom!“

Ale k veci. Otec bol pre mňa hrdinom, ktorého veci som v šatníku ovoniaval a dotýkal sa ich s veľkou bázňou v očakávaní, že ich raz zoberie do rúk on sám a bude ich používať... Tak tomu bolo 10 rokov. Keď sa vrátil, obdivoval som u neho všetko. Múdrosť, húževnatosť, sebadisciplínu, chlapecké slovo, lásku k rodine (mali ešte 4 deti), lásku k prírode, starostlivosť, úžasnú obetavosť, mužnú zbožnosť, vernosť. Prvé, čo mamičku a mňa naučil, bola fatimská modlitba Anjela, ktorú ho zase vo Valdiciach naučil P. Paňák SJ. Nesmierne miloval život a tak chcel žiť, žiť, žiť. Má 17 vnukov, no nedožil sa ani jedného, hoci tak po nich túžil. Proti čomu sa postavil? Mal iba 26 rokov, ale veľmi dobre bol informovaný, čo znamená nástup boľševickej diktatúry proletariátu. „Horúce hlavy“ – tak zhodnotil „Bielu légii“ jeden múdry člen našej širšej rodiny. Možno mal pravdu, ale títo nadšení mladí ľudia chceli žiť v pravde a verili, že môžu aj za cenu veľkého rizika a obety zmeniť situáciu k lepšiemu. Máme ešte dnes takýchto odvážnych svedkov?

Pokračovanie na 12. strane

Štefan Herényi v spoločnosti arcibiskupa Jána Sokola.

Foto Eva Zelenayová

Žiť v pravde a usilovať sa o čisté srdce

Dokončenie z 11. strany

● Zdá sa, že nové výzvy v spoločnosti môžu pokojne konkurovať obdobiu, keď Cirkev bola pod tlakom štátu. Pandemické opatrenia zasiahli do jej života veľmi necitlivo a mnohí veriaci sa nevedia s tým zmieriť. A vy?

Nie som ani virológ, ani epidemiológ, ani odborník na pandémie, ani právnik. Je mi cudzie, aby som niekomu ubližoval svojou nekompetentnosťou. Jedno však viem s istotou a asi nie som sám, že škody spôsobené touto situáciou sú obrovské. Choroba tu je, o tom nikto nemôže pochybovať. Či však všetky tieto opatrenia stoja zato, posúdiť neviem. Kto ma pozná vie, že všelijaké katastrofické scenáre sú vzdialené môjmu zmýšľaniu a práve tak neznámam tie primitívne rečnícke výkony tých, čo rozumejú všetkému. To, čo ma však znepokojuje je, že nesmieme mať iný názor. Nejde o môj názor, ale o názor múdrych a renomovaných lekárov z daných odborov. Nie sú pripustení ani do poriadnej debaty.

A či som zmierený s opatreniami? No nie som! Nechcem sa púšťať do nejakej polemiky, ale vo vzťahu k normovanej náboženskej praxi to chce viac rozumu než predpojatosti. Zbytočne tu niečím argumentovať, pretože tu stačí obyčajný sedliacky rozum a trochu zodpovednosti, aby sme vo veci mali jasno. Chorý človek sa má izolovať a ak je zdravý (?) načo labzovať po celej zemeguli? Napokon, tí čo sa rozumejú právu deklarujú, že sa tu siahla na slobodu so všetkými dôsledkami na vzťahy, ktoré narušujú aj tie najbližšie zväzky. Treba poznamenať, že tí ozajstní odborníci (umlčaní), ktorí bijú na poplach, nemajú iný záujem len nezištne pomôcť z tejto hodnotovej krízy.

● Zdalo by sa, že po roku 1989, po zrušení štvrtého článku v ústave o vedúcom postavení komunistickej strany v spoločnosti, nastala sloboda, po akej

Štefan Herényi so svojimi farníkmi počas pochodu za život.

Foto Eva Zelenayová

celé generácie túžili. Ale v spoločnosti sa začali objavovať nové témy, tvrdo protirečiacie prirodzenému poriadku, atakujúce ľudskú prirodzenosť a smerujúce k rozvratu kresťanských hodnôt. Takou témou bol napríklad Istanbulský dohovor, ktorý pod zámkou ochrany násilia na ženách pretláčal ideológiu genderizmu popierajúcu existenciu dvoch rodov, mužského a ženského. Voči tomu sa postavil kňaz Marián Kuffa a aj dosiahol úspech, keď NR SR odmietla ratifikovať tento dohovor. No Cirkev sa k nemu obrátila chrbtom. Bol to správny prístup?

Iste je nespochybniteľné, že kultúrny vývoj ľudstva nabral nedobrý smer. Videl to už sv. Pavol VI., hovoril o tom sv. Ján Pavol II., varoval pred tým prorocky emeritný pápež Benedikt XVI. a hovorí o tom súčasný pápež, ktorého vyjadrenia nastupujúca totalita veľmi rada prekrúca a zneužíva. Marián Kuffa si zaslúži úctu a obdiv i vďaka. Ale on to ani nepotrebuje, lebo jeho osobu, lásku k ľuďom a k Pravde a výsostne k Bohu legitimuje práca (dielo), ktorú odvádza. Či sa mu Cirkev obrátila chrbtom neviem, ale viem, že stále hovorí odvážne, jasne a nedovoliť si ho kritizovať. Nakoniec každý má právo sa aj pomýliť, niečo podľa

emočného nasadenia prehnať. Existuje predsa aj slovo ospravedlnenia a myslím, že toto Mariánovi nie je cudzie. Kto nič nerobí, nič nepokazí. K takejto odvahe a angažovanosti nás pobáda aj sám pápež František.

● Ako kňaz pracujete aj s mládežou. Aké sú vaše poznatky? Má ešte naša mládež rešpekt pred, nazvime to, dedičstvom otcov? Má náš národ nádej na prežitie liberalizmu?

To všetko závisí, z akého hniezda mladý človek pochádza a akých učiteľov má. Stretám aj takých, ktorí majú seriózny záujem poznať svoju minulosť a budovať tak svoju identitu. Domnievam sa, že väčším dielom je to v rukách staršej generácie a zdá sa mi, že tam mnoho chýba. Ale nemyslím si, že nemáme nádej na prežitie hodnôt dedičstva otcov. Veľké diela nevykonali masy, ale silné, čisté osobnosti. A takých predsa tiež máme!

● Sme na prahu nového roku. Čo by ste zaželeli čitateľom Svedectva?

Čo zaželať do nastávajúceho roku? Aby sme žili v pravde a usilovali sa o čisté srdce. Aby sme sa hrozili každého vedomého hriechu, ako najväčšieho zla, nešťastia. Bez tejto výbavy ducha budú všetky naše reči o vlastenectve a slobode len prázdne a jalové reči. **Eva Zelenayová**

Strana Sme rodina bilancuje rok 2021

Vlaňajší rok bol pre všetkých určite veľmi náročný. Už druhý rok bojujeme s pandemiou, ktorá nám výrazným spôsobom sťažuje nielen fungovanie v bežnom živote, ale samozrejme aj plnenie sľubov, ktoré sme dali našim voličom. Pevne verím, že rok 2022 bude pre nás všetkých úspešnejší ako bol ten uplynulý.

Nášmu hnutiu Sme rodina sa aj napriek tejto nepriaznivej situácii podarilo presadiť množstvo kvalitných zákonov, ktoré ľuďom určite pomôžu a uľahčia im život. Dlhodobou sme boli svedkami krivdy, ktorá bola páchaná na ženách ročníkov 1957-1963. Na ne bývalá vláda zabudla a prišlo k chybe pri výpočte ich veku odchodu do dôchodku. Takisto sme nezabudli ani na matky – samoživiteľky. Podarilo sa nám presadiť zákon o náhradnom výživnom. Deti sú naša budúcnosť, a preto je dôležité, aby ich štát podporoval, hlavne v štúdiu. Snažíme sa neustále myslieť najmä na ľudí, ktorí si nevedia pomôcť sami, pretože nemajú možnosť zárobku. A deti sú jednou z týchto skupín. Preto verím, že príspevok 100 eur, ktorý sme vyplatili všetkým deťom do 18 rokov v októbri, im aspoň sčasti uľahčil začiatok školského roka. Takisto pre deti do 6 rokov sa nám podarilo už od apríla zrušiť doplatky za lieky, čo je jedna z hlavných priorít nášho hnutia Sme rodina. A okrem detí sa nám tieto doplatky podarilo zrušiť aj pre seniorov a ZŤP, pre ktorých to bude platiť už od januára 2022. Verím, že touto novelou výrazne ušetríme peniaze týmto skupinám ľudí a hlavne v čase zdražovania cien energií a potravín to bude určite veľká pomoc.

Nemôžem zabudnúť ani na obrovskú pomoc z našich ministerstiev. V čase pandémie ministerstvo práce, ale aj ministerstvo dopravy vyplácali obrovské sumy na zmiernenie dopadov pandémie. Ministerstvo práce vyplatilo zo všetkých ministerstiev historicky najväčšiu sumu peňazí na pomoc ľuďom. A ministerstvo dopravy, pod ktoré patrí segment cestovného ruchu a gastr, zasa kompenzovalo a aj naďalej bude kompenzovať straty podnikom, ktoré museli byť zatvorené z dôvodu zlej epidemiologickej situácie.

Byty, byty, byty

Okrem toho musím povedať, že sa nám podarilo presadiť už aj niekoľko zákonov z ďalšej našej priority, ktorou je výstavba štátnych nájomných bytov. Avšak stále nám tento proces brzdí jeden z koalíčných partnerov. A toto si dávam ako záväzok do ďalšieho roka: vybojovať u našich koalíčných partnerov, aby bol schválený zákon o bytoch, ktorý už v parlamente prešiel prvým čítaním. Je to naozaj veľmi dôležité, pretože už máme prisľúbenú aj investíciu 1,5 miliardy od rakúskeho investora a ak by nám zákon prešiel na jar, niekedy v lete by sa mohlo začať s výstavbou prvých bytov. Ľuďom sme tieto byty sľúbili a verím, že sa nám tento sľub, ako aj tie ostatné, podarí splniť. Lebo dnešné nájomné a ceny nehnuteľností sú skutočne priveľké a nie každý sa chce v dnešnej dobe zadlžiť do konca života. Ja sám pochádzam zo skromných pomerov a viem, aké je to náročné, keď chce

Predseda strany Sme rodina Boris Kollár počas tlačovej konferencie.

Foto archív

človek zabezpečiť seba aj svoju rodinu do budúcnosti. Ja som mal šťastie, že sa mi podarilo dostať sa tam, kde aktuálne som a mám možnosť ľuďom pomáhať. Myslím si, že práve výstavbou bytov, kde garantujeme ľuďom lacné nájomy, pomôžeme stovkám až tisícom rodín, ktoré sú na hranici chudoby a nemajú veľa možností zabezpečiť si bývanie.

Exekučná amnestia

Ďalšia vec, ktorú chcem určite v tomto roku presadiť, je exekučná amnestia. Ide o poslednú vec z nášho programu, okrem bytov, ktorú sa nám ešte nepodarilo presadiť. Preto aj kvôli tomu budem viesť určite dlhé rokovania s našimi partnermi, aby sme ju už ľuďom konečne dali. Píše mi množstvo ľudí, že sa zadlžili a nevedia si sami pomôcť, pretože im exekútor sťahuje z účtu skoro celú výplatu a neostáva im potom na bežné živobytie. A hoci by som veľmi chcel, nie je v mojich silách, aby som každému pomohol. Preto si myslím, že exekučná amnestia bude pre ľudí obrovskou pomocou a hlavne úľavou v ich zložitej situácii. A zároveň klepneme po prstoch exekútorom, ktorí sa nabaľujú na nešťastí iných.

Ak chcem zhrnúť celý rok 2021, musím určite spomenúť moje cesty za vami do regiónov, hlavne kvôli reforme nemocníc. Veľmi ma mrzí, že sa nám nepodarilo presadiť požiadavky odborníkov, ale aj zástupcov regiónov do tejto reformy, ale to neznamená, že aj naďalej nebudeme bojovať za to, aby sme zlepšili podmienky našim zdravotníkom i prístup k zdravotnej starostlivosti.

Verím, že v roku 2022 sa nám podarí presadiť všetko, čo sme si naplánovali a že v pomoci ľuďom bude ešte úspešnejší ako bol uplynulý. A samozrejme prajem každému veľa zdravia, šťastia, lásky.

Boris Kollár
predseda strany Sme rodina

STALO SA

1. januára 1993 vošla Slovenská republika do života ako nezávislý samostatný štát s úplnou a pôvodnou štátnou suverenitou. Hneď po vyhlásení ju uznalo 91 štátov a bola prijatá do OSN ako 180. členský štát.

1. januára 1952 vyšlo prvé číslo exilového časopisu HLASY Z RÍMA, 70. výročie.

2. januára 1951 bol za tajného biskupa na Slovensku vysvätený 27-ročný jezuitský novokňaz Pavol Hnilica. Vysvätil ho rožňavský biskup Róbert Pobožný.

5. januára 1968 zvolili Alexandra Dubčeka za 1. tajomníka ÚV KSČ, čím sa začala Dubčekova jar.

8. januára 1950 zomrel banskobystrický biskup Andrej Škrábik a predseda Matice slovenskej. Podľa svedkyne Sr. Xavérie Rábovej, DKL, ktorá pracovala v banskobystrickej nemocnici ako kuchárka, doviezla sanitka v mrazivej noci na chirurgické oddelenie nemocnice nahého, iba v deke zabaleného, dobitého človeka. Sestra Virgília, ktorá pracovala na chirurgickom oddelení sa od pacienta dozvedela, že v noci prišla do biskupskej rezidence tajná polícia. Otca biskupa vyzliekli, surovo dobili, dokopali a potom zamdletého a úplne nahého ho vyviezli von z mesta na pole, blízko akej-

si dediny, kde ho polomŕtveho nechali. Teploty vyše 40 stupňov Celzia dokonávali dielo zločincov. Sestry k nemu potajomky zavolali lekára, ktorý konštatoval surové a barbarské týranie do takej miery, že otec biskup sa ani posadiť nevládal na posteli. Aj druhí i tretí deň príslušníci tajnej polície strážili dvere izby tohto chorého. Nesmel do nich vstúpiť nikto okrem Sr. Virgílie, ktorá mala prísne nariadenie mlčať. Nikto nesmel vedieť, kto v tej izbe leží a prečo je tam. Veľké množstvo ľudí na pohrebe bolo dôkazom jeho obľúbenosti u veriacich i kňazov. No nikto sa nesmel dozvedieť, prečo a za akých okolností ich pastier zomrel. Jednoducho ZOMREL. Narodil sa 13. mája 1882 v Rajci.

11. januára 1922 SNS odovzdala ministromi E. Benešovi Memorandum o autonómii Slovenska, 100. výročie.

16. januára 1942 sa narodil abp. Mario Giordana, em. apoštolský nuncius v SR.

18. januára 1939 sa v Bratislave konalo prvé slávnostné zasadanie Slovenského snemu.

20. januára 1928 vláda Československej republiky schválila „Modus vivendi“, dohodu medzi ČSR a Svätou stolicou.

20. januára 1939 prezident republiky

Dr. Hácha, na návrh slovenského snemu, vymenoval tretiu vládu Slovenskej krajiny. Jej predsedom sa stal dr. J. Tiso.

20. januára 1997 zomrel Albín Brunovský, slovenský maliar, grafik, ilustrátor, autor výtvarných návrhov na bankovky a poštové známky, predstaviteľ imaginatívneho realizmu. Pôsobil ako pedagóg na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Narodil sa 25. decembra 1935 v Zohore.

22. januára 1922 predložila SĽS prvý návrh autonómie Slovenska v čs. parlamente, 100. výročie.

24. januára 1852 zomrel vo Viedni Ján Kollár, slovenský politik, básnik, spisovateľ, evanjelický kňaz, ideológ slovenského a predstaviteľ českého a slovenského národného obrozenia, jazykovedec. Patril k zásadným osobnostiam hlásiacim sa k politickému programu panslavizmu. Je po ňom pomenovaná planétka (20991) Jánkollár. Narodil sa 29. júla 1793 v Mošovciach, pochovaný je v Prahe – Olšanoch.

28. januára 1992 zomrel v USA Jozef Cincík, slovenský maliar, sochár, grafik, scénograf a historik umenia. Narodil sa 8. marca 1909 v rumunskej Clopodii.

Našťastie, nemôžeme byť v definíciách celkom presní, lebo ak by to tak bolo, život by bol smutný a desný

Odmalicka som si vžil starších ľudí a rád som ich počúval. Už ako desaťročný som s nimi politizoval, lebo už vtedy som čítal Kultúrny život a Literárni listy a sledoval, ako sa prepadáme do poníženia a ako rozkvitá karierizmus a nehanbenosť.

Vyjadril som sa nedávno pre české Parlamentní listy o viacerých ľuďoch považovaných za hrdinov a disidentov bez bázne a hany v tom zmysle, že si nebudem s nimi špiňať ústa, lebo ich hrdinstvá sú všeobecne známe. Vôbec to nebolo preto, že by som sa cítil od nich morálnejší, múdrejší, alebo odvážnejší. Mnohí si robia vtipy z pivných rečí, ale pri tom pivečku sa ľudia otvárajú a povedia naozaj pravdu a vyjadria aj svoje city. Práve preto mám o mnohých tých oficiálnych oslávencoch informácie, o ktorých sa verejne nehovorí a ktoré možno aj naveky ostanú tabu. Biblická definícia, že "nič nie je skryté, čo by nevyšlo najavo", sa stále viac a intenzívnejšie potvrdzuje, zvlášť v tejto informačnej dobe.

Mnohí ľudia sa práve preto snažia byť anonymní a úmyselne neúprimní. Sú oponenti voči všetkému, ale pod nič sa nepodpisu. Na rozdiel od nich som sa pod svoje občas dosť ostré postrehy vždy podpísal.

Poznal som mnohých protestujúcich, nespokojných a ambiciózných, ktorí mali sklony k paranoji a nakoniec aj ako paranoici skončili. Vždy žili s pocitom, že ich niekto podozrieva, sleduje a obviňuje. Zhruba môžem povedať že som, zvlášť v mladosti, trpel opačnou tendenciou, totiž tým, že som vždy ľuďom dôveroval, mal ich rád a nikoho som nepodozrieval, žeby mi chcel zle alebo ma udávať. Žiaľ, následne sa ukázalo, ako hlboko som sa mylil. Je fakt, že tak ako paranoja, aj nezdravá dôvera ku všetkým je určitou úchyľkou, ba až chorobou. Svojím spôsobom som žil v inom svete, dovtedy, kým som nielen ja, ale aj moji blízki nezačali dostávať pozvánky na výsluchy.

Až po Nežnom prevrate mi prišiel jeden dodatočne úprimný priateľ oznámiť, že dal

tajným moje rukopisy, keď uňho našli texty od chartistov. Keďže to takto nebojácne oľutoval, nebudem ho menovať. Pri tom mojom až hlupo odvážnom a možno až chorobne otvorenom spôsobe života som teda neraz narazil a spoznal mechanizmus a realitu ľudskej zloby. Vždy som založil nejaký diskusný klub a schádzali sme sa po rodinách a zamestnaniach. Nakoniec nás začali všetkých osobitne predvolávať a jednotlivo nám tvrdiť, že to ten druhý zo skupiny nás zradil, ľudovo nabonzoval. Keďže som niektorým kamarátom stopercentne veril, vždy sa diskusný klub napriek vyhrážkam ŠtB po čase obnovil. Našťastie som to do udalostí v roku 1989 prežil bez väčšej ujmy, odhladnuc od zapár pobytov na psychiatrii, ktoré sa však dali vydržať a dali mi oveľa hlbší pohľad na život a ľudskú úbohosť. Zažil som totiž predtým veľa ľudskej dobroty, ktorá mi pomohla aj takéto neprijemné zážitky prekonať. Pri výsluchoch sa mi vyhrážali až troma rokmi, keby našli moje výlevy rozmožnené, ale našťastie boli iba v rukopisoch. Oficiálni disidenti sa totiž odo mňa držali na dištanc a ani sa im nedivím.

Pýtal som sa neskôr kamaráta, s ktorým som sa spoznal vo volebných komisiách a ktorý ako kontrolór a komunista poznal aj mojich vyšetrovateľov, prečo mi nikdy nenavrhli spoluprácu. Povedal mi, že preto, lebo vedeli, že by som všetko vytáral. Aký som bol vtedy, taký som stále a preto sa aj teraz mnohí odo mňa radšej držia obďaleč.

Sretával som sa s mnohými praktickými ľuďmi, konkrétne s plynármi, nech im je zem slovenská ľahká. Podobne ako Ježiš s Jozefom si hľadali prácu po celom Izraeli, aj oni plynifikovali celé Slovensko a na staré kolená robili revízie, aj u významných osobností a či „osobností“.

Trošku som sa vyznal zo svojej kariéry, ktorá zo svetského hľadiska nebola príliš úspešná. Ale nikto mi až doteraz ani príliš neublížil a za to Bohu vďaka.

Vlado Gregor

PRIPOMÍNAME SI

V januári si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

45 rokov

Tomáš Čatár, USA 19.1.1977

60 rokov

Lubomír Hošták, Dobrá 26.1.1962
Pavol Zlatinský, Úľany nad Žitavou 22.1.1962

65 rokov

Jozef Hradský, Levoča 8.1.1957

75 rokov

Juraj Vrábel, Sabinov 13.1.1947
Mária Onderková, Humenné 14.1.1947
Marta Jajcayová, Bratislava 25.1.1947

80 rokov

Ružena Balážová, Sereď 1.1.1942

81 rokov

Anna Martincová, Helfpa 5.1.1941

82 rokov

Božena Molnárová, Bratislava 26.1.1940

83 rokov

Anna Bučková, Polomka 5.1.1939

84 rokov

Alojzia Rafajová, Žilina 28.1.1938
Agnesa Kudašíková, Levoča 21.1.1938

88 rokov

Jozef Turček, Veľký Lapáš 25.1.1934

89 rokov

Ján Hric, Badín 30.1.1933

91 rokov

Mária Plaštiaková, Nitra 2.1.1931

92 rokov

Ján Surový, Ružomberok 1.1.1930
Mária Daňová, Topoľčany 27.1.1930

93 rokov

Milan Baláž, Trnava 14.1.1929

94 rokov

Pavel Lavo, Nitra 13.1.1928

98 rokov

Viktória Šušeková, Zlaté Moravce 23.1.1924
Jubilantom srdečne blahozeláme

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR
Juraj Hurný, Rakúsko 180 EUR
Monika Sýkorová, Bratislava 50 EUR
Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR
Ľubomíra Praženková, Bratislava 20 EUR
Margita Bartovičová, Šurany 6 EUR
Ing. Jozef Dečo, Bratislava 8 EUR
ThDr. Ján Košíar, Bratislava 100 EUR
Monastir Baziliánov, Trebišov 80 EUR
Z lásky k človeku, Bratislava 165 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 15 EUR
Ing. Soňa Šubová, Nitra 80 EUR
Ľudmila Pekáriková, Prešov 10 EUR
Karol Markovič, Bratislava 26 EUR
Martin Lacko, Modrová 5 EUR
Fanúšik pani šéfredaktorky 40 EUR

*Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie*

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 93 rokov, 13. apríla 2021, zomrela dlhoročná členka regionálnej organizácie PV ZPKO v Banskej Bystrici **Mária DOBIŠOVÁ** z Čierneho Balogu. Posledná rozlúčka sa konala na cintoríne v Hlohovci.

† Vo veku 76 rokov, 11. decembra 2021, zomrel dlhoročný funkcionár regionálnej organizácie PV ZPKO v Banskej Bystrici, známy bystrický jazzman **Jozef KARVAŠ**. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala 16. decembra 2021 v kostole sv. Michala Archanjela v Banskej Bystrici.

**Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť**

Prišli sme o Jozefa Karvaša

Vynikajúci hudobník, jazzman, komik, vedúci orchestra, trumpetista, od samého začiatku člen našej organizácie - **Jozef Karvaš**.

Narodil sa 8. februára 1945 v Banskej Bystrici. Od útleho detstva mal vzťah k hudbe. Preto sa rozhodol študovať na Konzervatóriu v Banskej Bystrici. V treťom ročníku strednej školy ho zo štúdia vylúčili, lebo stál na opačnej strane barikády. Zamestnal sa ako robotník, ale svojej lásky sa nevzdal. Od roku 2013 do roku 2018 hrával v Katedrále Sv. Františka Xaverského

v Banskej Bystrici. Jeho nádhernú hudbu sme si vypočuli v roku 2016 na sv. omši pri príležitosti 66. výročia Barbarskej noci. V našej organizácii bol od samého začiatku. Veľá si za komunizmu vytrpel, no nevzdal sa a nepoddal žiadnemu násiliu. Miloval publikum, potlesk, nenávidel bolševika.

Zomrel 11. decembra 2021. Rozlúčili sme sa s ním 16. decembra 2021 v kostole Sv. Michala Archanjela v Banskej Bystrici.

Jozef, chcem sa Ti poďakovať za činnosť v našej organizácii. Dlhé roky si bol vo výbore. Stále, keď si mohol, klopal si na naše dvere. Zaujímaj sa, čo je nového v organizácii. Za to Ti patrí veľká vďaka. Budeš nám chýbať. Odpočívaj v pokoji!

Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť
Helena Halková

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak ne-

bude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujú na tel. číslo: 02-52 63 81 56.**

Darcom úprimne ďakujeme

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

■ **Pripomíname.** Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v **pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.** Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľujú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

UPOZORNENIE

Vzhľadom na zmenu podmienok pri financovaní časopisu Svedectvo, musela organizácia pristúpiť na uverejňovanie článkov sponzorov, ktorí nám pomohli. Nemusia byť vždy v súlade s hodnotovým zameraním PV ZPKO. Čitateľom za porozumenie ďakujeme.
Redakcia

MODLITBA ZA SLOVENSKO

**Večný Bože a Otče našich otcov,
prosíme ťa, Bože, ochraňuj náš národ slovenský
pred tými čo číhajú po našej slobode a viere,
ktorú sme dostali od teba.**

**Prosíme ťa, zachovaj náš národ slovenský
a ochraňuj nás pred tými, čo nenávidia
kríž a vieru našu.**

**Pane Bože náš, odožeň zlé mraky,
ktoré sa valia okolo nás a ohrozujú
náš národ cudzou vierou a nenávisťou,
ktorá v ich srdciach horí proti krížu i nám.**

*

**Ďakujeme ti Bože za tvoju lásku a ochranu,
ktorú drží tvoja svätá ruka nad nami.**

*

**Ďakujeme tebe Otče večný za dar
matky Sedembolestnej, ktorá nás
skryje pod plášť materinský,
aby sme tam boli v bezpečí pred
vojnou hladom a nepriateľmi viery našej.**

AMEN